

Ingen stemme - ingen fremtid

Sammen kan vi gi millioner av mennesker ytringsfriheten tilbake

AMNESTY
INTERNATIONAL

THE POWER OF YOU

Foto: Valya Egorshin / NurPhoto / Picture Alliance

Ingen stemme, ingen fremtid

Sammen kan vi gi millioner av mennesker ytringsfriheten tilbake.

Russiske Maria (35) bor i Norge. Hun forsøker å overbevise foreldrene om at Putin har gått til krig mot Ukraina. Hun forteller at nasjonale medier bare sprer propaganda. Foreldrene tror ikke på henne. De bryter kontakten.

I Nigeria er Yahaya (24) fengslet for å ha lagt ut en sang på WhatsApp. Ifølge myndighetene er sangen blasfemisk. Han risikerer dødsstraff.

I Colombia er Leidy (22) på vei til en fredelig demonstrasjon, da et medlem av den nasjonale sikkerhetsstyrken skyter henne i øyet. Leidy mister øyet og hun flykter til Norge for å søke asyl.

Journalister forfølges, mediehus stenges, demonstrasjoner slås brutalt ned på, kritikere fengsles, sivilsamfunn knebles. Stemmer tvinges til taushet over hele kloden. Ytringsfriheten har vært helt sentral for å utvikle verdens beste rettssystemer, velferdsstater og en kritisk presse. Nå strammes grepet. Vi risikerer at en hel generasjon vokser opp uten en stemme.

Amnestys ansatte og frivillige jobber i over 70 land for å stå opp mot den negative utviklingen. Vi tar ikke imot statsstøtte, og kan derfor arbeide helt uavhengig.

Nå som problemene eskalerer er det kritisk at vi ruster opp arbeidet for ytringsfriheten. Bidrag fra TV-aksjonen vil gjøre det mulig å skape den varige endringen verden trenger.

Derfor søker vi årets TV-aksjon: Sammen kan Amnesty, NRK og det norske folk bidra til å gi millioner av mennesker ytringsfriheten tilbake.

Midlene fra TV-aksjonen vil bidra til at:

Mennesker over hele verden får ytre seg igjen:

40 millioner mennesker blir mer bevisste og vil i større grad kunne bruke sin stemme.

8 millioner mennesker over hele verden kan demonstrere i trygghet på grunn av assistanse og støtte fra Amnestys observatørkorps.

Maktmisbruk avsløres og dokumenteres:

50.000 frivillige vil bidra til Amnestys digitale etterforskning for å avdekke hvordan ytringsfriheten knebles av myndigheter og selskaper verden over.

Lover endres:

Amnesty påvirker myndigheter til å lage bedre lover og regler for å beskytte ytringsfriheten.

Uskyldige mennesker løslates:

Hundrevis av mennesker som er fengslet for å ha ytret seg, blir løslatt.

Problemet: Etter år med fremgang, går utviklingen i feil retning

I løpet av koronapandemien ble ytringsfriheten forverret i minst 67 land. Autoritære ledere tar i økende grad strupetak på ytringsfriheten, og befolkningen må lide i taushet.

→ To tredjedeler av verdens befolkning, 4,9 milliarder mennesker, lever i land der ytringsfriheten er sterkt begrenset.

→ Autoritære ledere innfører lover som hindrer ytringsfrihet, og slår hardt ned på dem som forsøker å si sin mening.

→ Folk blir utsatt for sensur, vilkårlige fengslinger og urettferdige rettssaker. De mister jobbene sine og blir truet på livet – bare for å ytre seg.

→ Netthets, feilinformasjon, falske nyheter og digitale angrep gjør det vanskelig å orientere seg og få tilgang til sann informasjon. Samtidig er journalister og mediehus under angrep.

Dette er en utvikling som skjer over hele kloden:

I **Russland** har ytringsfriheten lenge vært under press. Etter krigen mot Ukraina er den omtrent ikke-eksisterende. De som tør å være kritiske, risikerer alt.

I en rekke andre europeiske land går også utviklingen i feil retning. I **Polen, Ungarn, Tyrkia og Belarus** er media, sivilsamfunn og domstoler under press.

På innsiden av **iranske fengsler** har Amnesty dokumentert at både barn og voksne blir torturert for å ha tatt til gatene i løpet av høsten 2022. Myndighetene slår brutalt ned på demonstrasjonene som oppstod etter at den unge jenta Jina Masha Amini døde i varetekt.

Vi følger situasjonen i Russland nøye:

Etter at Russland gikk til krig mot Ukraina i februar 2022, varslet Amnesty om eskalerende angrep mot organisasjoner, uavhengige medier og enkeltpersoner som tok til orde mot krigen.

Amnesty følger utviklingen tett og er daglig i kontakt med advokater, journalister, menneskerettighetsforkjempere og andre for å få tilgang til informasjon.

Flytter vi blikket til **Afrika**, har journalister og mediehus lenge vært under massivt angrep på nesten hele kontinentet. I Amerika har demonstrasjoner i **Colombia og Mexico** gjentatte ganger blitt møtt med grov vold fra politiet og sikkerhetsstyrker.

I **Hongkong** har folk levd frie liv frem til nylig – nå slår Kina knallhardt ned på demokratibevægelsen og regimekritiske mennesker kan ikke lenger demonstrere. I **fastlands-Kina** har sensuren økt markant og det er praktisk talt umulig å drive uavhengig journalistikk. Kritikere fengsles.

Nå er det på tide å ta grep – vi må sørge for at de som kommer etter oss ikke vokser opp uten en fri stemme. Hvordan kan en norsk TV-aksjon bidra til dette? Nøkkelen ligger i å styrke menneskene som bor i disse landene.

Løsningen: Et globalt program for ytringsfriheten

Med TV-aksjonen 2024 vil Amnesty lansere et globalt, femårig program for ytringsfriheten. Programmet vil bygge på erfaringen og kunnskapen vi har fra vårt mer enn 60 år lange arbeid for ytringsfrihet.

Slik vil vi gjøre det:

→ Vi vil aktivere hele Amnesty-bevegelsen i de over 70 landene vi opererer i direkte, våre samarbeidspartnere og 10 millioner støttespillere.

→ Vi skal styrke vårt etterforskningsarbeid, slik at vi kan dokumentere og avsløre hvordan ytringsfriheten begrenses verden over.

→ Vi skal gi ungdom og unge voksne opplæring og verktøy for å kunne ytre seg.

→ Gjennom sterke, verdensomspennende aksjoner skal vi utfordre de som sitter med makten, og samtidig forsvare menneskers grunnleggende rettigheter.

→ Vi skal være der det trengs, når det trengs. I tillegg har vi valgt ut noen nøkkelregioner der vi vet ytringsfriheten er i akutt fare.

Når vi søker om TV-aksjonen, er det for å realisere et virkelig kraftfullt løft for ytringsfriheten. Amnesty har ideene, besluttsomheten og ekspertisen. Nå trenger vi bare startskuddet fra det norske folk for å sette i gang.

Hvordan?

Å gi verdens mennesker stemmen tilbake, er ikke gjort over natta. Dette arbeidet må bygges opp på en langsiktig og bærekraftig måte. Amnesty har utviklet en tredelt metode for å oppnå endring:

1. Vi avslører overgrep gjennom etterforskning og dokumentasjon
2. Vi påvirker maktutøvere ved å skape internasjonalt press
3. Vi samler folk over hele verden for å redde liv

Denne metodikken vil vi bruke også når vi skal gi verden stemmene vi trenger. Med TV-aksjonen og Norge i ryggen, ser vi for oss at vi kan realisere det følgende:

1. Øke vår kapasitet til å etterforske og avsløre overgrep

Når krig og konflikt bryter ut, forsøker myndighetene ofte å skjule hva som skjer. Våre etterforskere intervjuer de som er berørte og samler bevis for brudd på menneskerettighetene. Bevisene gjør det mulig å holde myndigheter og militære ledere ansvarlige.

I etterforskningen vår er det spesielt to retninger som vil være viktige:

a) Bruke teknologi til å bekjempe digitale trusler

Digitale angrep, ulovlig overvåkning og desinformasjon truer ytringsfriheten. Slike trusler kan rettes mot enkeltmennesker – eller de kan ramme hele samfunn.

Av den grunn må vi være helt i front når det kommer til moderne teknologi, for å kunne avsløre brudd på menneskerettighetene og beskytte utsatte mennesker.

Amnesty har en egen «Security Lab» som er godt i gang med å bruke kriminaltekniske metoder for å etterforske og avdekke digitale angrep og trusler. Samtidig må vi videreutvikle researchmetodene og -verktøyene våre. Dette vil være en viktig og fremtidsrettet del av programmet vårt.

b) Opprette lokale observatørkorps

Vi trenger øyne og ører på bakken. Uavhengige observatører kan gi trygghet for mennesker som deltar i demonstrasjoner – og de kan gi oss verdifull innsikt i hva som skjer når fredelige protester blir voldelige. Derfor vil vi lære opp frivillige til å bli del av lokale observatørkorps.

Kurset vil øke kunnskapen om hvilke rettigheter ytringsfriheten faktisk gir, og kunne se disse opp mot nasjonale lover og folkeretten. Det vil også lære de frivillige hvordan de kan utføre observatøroppdrag objektivt, upartisk og på en trygg måte.

Funnene observatørene etter hvert gjør, vil støtte opp under dokumentasjonsarbeidet Amnesty allerede bedriver.

2. Styrke vårt påvirkningsarbeid opp mot maktutøvere

Autoritære ledere bruker ulike taktikker for å begrense folks ytringsrom. Amnesty jobber mot disse taktikkene ved å presse myndigheter, regimer og militære ledere til å ta ansvar. Dette vil vi også gjøre i vårt ytringsfrihetsarbeid, på følgende måte:

a) Bygge allianser med partnere

Skal vi ta opp kampen mot verdens autoritære ledere, trenger vi sterke allierte. Derfor vil vi samarbeide med bevegelser som på ulike måter kjemper for menneskerettigheter og ytringsfrihet. Sammen med disse vil vi:

- Dele funn fra rapporter, koordinere aksjoner og utvikle felles strategier.
- Gi økonomisk støtte til partnere som jobber for å styrke ytringsfriheten.
- Når det er relevant vil vi også dekke tilgang til advokater og annen juridisk bistand, legehjelp, flyttekostnader og sikkerhetstiltak m.m. for utsatte enkeltpersoner og grupper.
- For å spre kompetanse er det viktig å drive utveksling mellom land og kulturer. Vi vil tilrettelegge for ulike former for utveksling for medlemmer, ansatte, studenter og støttespillere.

Relevante arbeidsområder kan være rasisme, klima, urfolks rettigheter og LHBTQI+-samfunn.

b) Stoppe ulovlig bruk av våpen mot demonstranter

Under demonstrasjoner blir det ofte brukt våpen og verktøy som begrenser eller hindrer folk fra å delta. Vi vil få på plass gode regelverk for politiets bruk av slike våpen. Vi vil også stanse leveranser og eksport av teknologi som brukes til å undertrykke demonstrasjoner, slik som ansiktsgjenkjenning.

Videre vil vi jobbe for å forby produksjon av og handel med torturinstrumenter. Målet er å gjøre det ulovlig for stater å bruke disse.

c) *Jobbe med myndigheter, rettsvesen og politikere*

For å skape langvarig endring, må vi inn i de relevante landene, belyse problemene og gå rettens vei for å endre undertrykkende lover.

Vi vil bruke våre etterforskningsteknikker for å analysere situasjonene, benytte vårt omfattende nettverk til å legge press på relevante myndigheter og gjennomføre strategiske rettssaker i aktuelle land.

Et ledd i dette arbeidet vil være å opprette dialog mellom land, organisasjoner og ulike FN-organer, kontakte parlamentarikere, bruke mediene, skape press fra investorer, med mer.

3. Samle mennesker over hele verden – gang på gang

Vårt globale nettverk kan samle hundretusener av mennesker på ett døgn for å starte hasteaksjoner og underskriftskampanjer. Denne mobiliseringen legger et enormt press på maktutøvere. Det ligger mye styrke og makt i dette fellesskapet. Vi vil vende verden i riktig retning, gjennom å:

a) *Støtte de som bruker stemmen sin*

Vi vil samle enkeltmennesker til støtte for personer som utsettes for trakassering, trusler, urettferdige rettssaker, fengslinger og tortur. Dette bidrar ofte til positiv endring i sakene deres.

b) *Fortelle sterke historier*

Mennesker har alltid engasjert seg for andres historier. Vi vil derfor formidle positive skildringer av mennesker som tør å ta kampen for å oppnå endring.

Kommunikasjonen vår, særlig i splittede samfunn, skal appellere til medfølelse, empati og fellesskapsbygging. Den skal vektlegge hvordan fredelig meningsutveksling bringer mennesker og samfunn nærmere hverandre.

c) *Utdanne unge*

Oppvoksende generasjoner som ikke får ytre meningene sine, blir frarøvet muligheten til å endre samfunn og bygge en bedre fremtid.

Vi vil utvikle undervisningsopplegg og seminarer for ungdom og unge voksne. Målet er å gi kunnskap, holdninger og ferdigheter til å beskytte og bruke ytringsfriheten. Dette innebærer også kurs om sikkerhet, psykisk helse og velferd.

Google medvirket til sensur i Kina – Amnesty fikk stanset det:

I 2018 kom avsløringen om at Google, på tross av løfter om å ikke støtte Kinas sensurregime, var i ferd med å utvikle en søkemotor tilpasset kinesiske myndigheters undertrykkende internettregler.

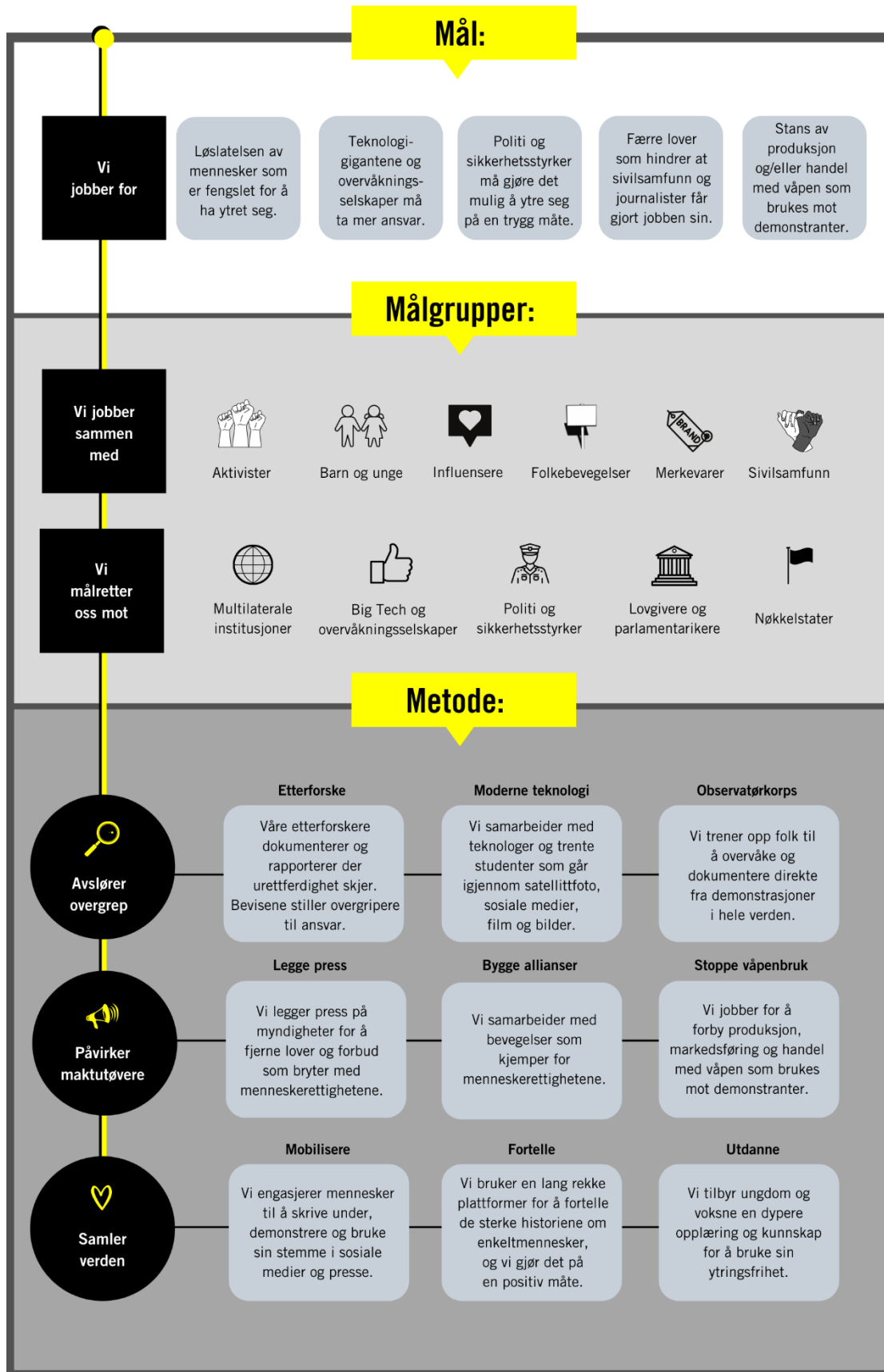
Over 100 000 personer signerte Amnestys aksjon med krav om at Google skulle stanse søkemotoren. Dette bidro til at en av Googles toppledere stoppet prosjektet.

Vi samlet en hel verden for å befri trebarnsmoren Nassima:

I **Saudi-Arabia** har Amnesty bidratt til å løslate mange samvittighetsfanger. En av dem er trebarnsmoren Nassima al-Sada. Hun ble fengslet fordi hun tok til orde mot vergesystemet i landet.

Mennesker over hele verden signerte Amnestys underskriftsaksjon - nå er hun endelig løslatt og gjenforent med familien sin.

Amnestys globale program for ytringsfrihet

Hvor og hvorfor

Med ytringsfrihetsprogrammet vil vi påvirke og skape endring *der det trengs, når det trengs*. Samtidig vil vi være til stede i regioner hvor vi vet at ytringsfriheten allerede er i fare.

En internasjonal og behovsbasert satsing

Vi ser stadig at verden kan endre seg over natten. Da Taliban tok over makten i Afghanistan i august 2021, rammet det ytringsfriheten til hele befolkningen. Kvinner og jenter har vært hardest utsatt.

Etter at Masha Jina Amini døde i varetekt i Iran i september i 2022, strømmet mennesker til gatene for å demonstrere. Nå sitter flere titalls unge menn på dødsceller og venter på straff for å ha ytret seg. Barn ned i 12-årsalderen blir torturert i fengsel for å ha deltatt i demonstrasjonene.

I Russland finner Putin og hans krets stadig mer drastiske metoder for å begrense rettighetene til enkeltmennesker, sivilsamfunn og organisasjoner. Krigen i Ukraina har forverret situasjonen. Vi vil styrke menneskerettighetsforkjemperne som tør å risikere alt for sin og andres frihet.

Hvordan skal pengene fordeles:

Internasjonalt program: 53 %

Regionalt program: 13%

Landprosjekter:

- Afrika: 12%
- Norge/Øst-Europa og Sentral-Asia: 12%
- Amerika: 4%

Administrasjon: 5 %

Når situasjoner som dette eskalerer, er Amnestys rolle å beskytte ytringsfriheten til befolkningen. Et internasjonalt program vil gi oss ressursene til å handle raskt når behovet oppstår, etterforske og dokumentere hvordan maktutøvere knebler frie ytringer og skape internasjonalt press for å beskytte enkeltmennesker.

Regionalt fokus

I tillegg til å ha et internasjonalt nedslagsfelt, vil ytringsfrihetsprogrammet også vektlegge utvalgte land i tre regioner:

1. Øst-Europa og Sentral-Asia
2. Afrika
3. Sør-Amerika

Amnesty har lang erfaring i å oppnå resultater under utfordrende forhold, inkludert under pågående konflikter og nedstengning. Dette vil vi bruke i arbeidet de kommende fem årene.

Øst-Europa og Sentral-Asia: Mindre ytringsfrihet for hver dag som går

Øst-Europa og Sentral-Asia er blant områdene i verden som i størst grad har hatt en negativ utvikling for ytringsfriheten de siste årene. Nye lover gjør det vanskeligere å si sin mening. De som forsøker å være kritiske blir brutalt slått ned på. Folkets forsamlings- og ytringsfrihet holdes i et jerngrep.

Amnesty kommer til å ha konkrete landprosjekter i **Kirgisistan og Georgia**, hvor menneskerettighetssituasjonen har blitt drastisk forverret de siste årene. I disse landene vil vi opprettholde innsatsen for alle som forsvarer ytringsfrihet og inkludering, spesielt kvinner og jenter som de siste årene har stått opp for sine rettigheter i mer "tradisjonelle" samfunn.

Afrika: Fra vondt til verre under koronapandemien

I Afrika var statlige overgrep og undertrykkelse til stor bekymring allerede før pandemien. I løpet av 2020 og 2021 forverret situasjonen seg ytterligere. Her utnyttet regjeringene koronapandemien for å skjerpe begrensningene på ytringsfriheten, forsamlingsfriheten og organisasjonsfriheten.

Guinea – brutale angrep på demonstranter

I forbindelse med presidentvalget i Guinea i 2020, protesterte folk med livet som innsats. Da brukte forsvars- og sikkerhetsstyrkene skarp ammunisjon mot demonstranter. Mange ble skadet og drept. Amnesty vil jobbe for at noen blir stilt til ansvar og at folk fortsatt skal våge å si sin mening.

Nigeria – utnytter “krigen mot terror” for å begrense ytringsfriheten

De siste årene har myndighetene brukt lovgivning for å bekjempe terrorisme og cyberkriminalitet, til å kneble pressen og begrense ytringsfriheten. Amnesty skal sørge for at dette kommer frem i lyset.

I **Angola, DR Kongo og Sør-Afrika** ser vi også en negativ utvikling. Kritiske stemmer blir kneblet. Demonstrasjoner forbys. Demonstranter blir vilkårlig arrestert. Amnesty vil overvåke dette nøye.

Det amerikanske kontinent: Dystre utsikter for menneskerettighetene

Også på det amerikanske kontinent har myndighetene brukt koronapandemien til å stramme grepet. Det slås hardt ned på demonstrasjoner.

I **Colombia** brøt det ut store protester mot økte skatter, korrupsjon og helsereform i april 2021. Amnestys rapport viser at sikkerhetsstyrkene med vilje siktet mot øynene til fredelige demonstranter. Minst 100 fikk varige skader. Dette er et av grepene som ble brukt for å stanse fredelige protester.

Demonstranter blir utsatt for overdreven voldsbruk, bortføringer og seksuelle overgrep. Dette rammer spesielt urfolk. Amnesty skal i årene som kommer være der for å dokumentere og avverge.

I **Mexico** i 2020 var det store protester mot vold mot kvinner. Her ble fredelige demonstranter angrepet og til og med drept.

Situasjonen har ikke endret seg og er generelt truende for de som ønsker å skape endring. Amnesty skal stå sammen med dem.

Ytringsfriheten i Norge trues av netthets

En sentral del av Amnesty's rolle er å dokumentere og varsle når myndigheter ikke gjør nok for å beskytte ytringsfriheten til utsatte grupper.

I **Norge** har Amnesty dokumentert hvordan netthets hindrer kvinner i å delta i samfunnsdebatten. Funnene er tydelige: Kvinner utsettes for hets på bakgrunn av sitt kjønn, ikke på grunn av sine meninger eller argumenter. Dette rammer naturligvis den enkelte kvinne, men like alvorlig er det at det skremmer andre kvinner fra å delta i debatter.

Det er ikke bare kvinner som hetses. Vi vet også at etniske minoriteter opplever mer hets enn andre. Det samme gjelder skeive. Politikere er også spesielt utsatt. Og mange, spesielt unge, synes det er vanskelig å ytre seg offentlig. Å mene noe har blitt skummelt.

«Landssvikerhore»
«Marxistavskum»
«Muslimludder»

Politiker Julie Indstad Hole stemte for å evakuere barn fra flyktningleiren Moria. I etterkant ble innboksen hennes fylt med hets.

For hvert menneske som brenner inne med sin mening, taper både det enkelte mennesket og storsamfunnet noe viktig. Nå står utviklingen og vedlikeholdet av demokratiet vårt i fare.

Hva kan vi gjøre?

Med TV-aksjonen ønsker Amnesty at de som er unge i Norge skal få kunnskap, bli bedre kjent med egne holdninger og få ferdigheter til å fremme og beskytte ytringsfriheten.

Derfor vil vi tilby e-læringskurs og fysisk undervisning om ytringsfrihet og det å bruke stemmen sin.

For å treffe de unge vil vi møte dem på deres egne arenaer. I tillegg vil vi flette ytringsfrihetsskurset inn i undervisningstilbudet Amnesty tilbyr skoleverket. Vi har stor innsikt i skolens læreplaner og hvordan vi kan bidra til å styrke eksisterende læringsmål.

En av de viktigste aktivitetene vil være å utvikle en dialogaktivitet om ytringsfrihet: **Human Rights Dialogue**. Målet er å skape samtaler mellom ungdom hvor de tar stilling til påstander og utsagn relatert til ytringsfrihet. Dette vil åpne for refleksjon og skape bevissthet om holdninger.

God undervisning om ytringsfrihet og dialog, vil trygge og styrke unge til å bruke sin stemme i samfunnet.

Oppsummering:

Sammen skal vi beskytte stemmene verden trenger

Ved å forene styrkene våre, er vi sikre på at vi kan skape en kraftfull og livsviktig TV-aksjon som vil ha positive ringvirkninger over hele verden – langt inn i fremtiden.

TV-aksjonen har dype røtter i både folkesjelen og i NRK. Det er enormt mye kunnskap, kompetanse og ekspertise som sitter i alt fra NRKs egen redaksjon til det massive innsamlingsapparatet over hele landet.

Hvis vi får muligheten, gleder vi oss til å lytte, lære og samarbeide med de som sitter på all denne kompetansen.

Vi vet at resultater oftest kommer når vi jobber sammen med andre. I tillegg til vår store medlemsmasse og alle våre engasjerte aktivister, har vi en lang liste med samarbeidspartnere som vi kan mobilisere til en TV-aksjon. Dette inkluderer bedrifter, påvirkere, artister, idrettsutøvere, andre organisasjoner, forbund og skolen.

Nå håper vi på et tett samarbeid med TV-aksjonen frem mot 2024.

En trygg fremtid kan ikke skapes uten frie stemmer. Derfor skal vi gi mennesker over hele verden ytringsfriheten tilbake – sammen.

Amnesty i Norge er i daglig dialog med engasjerte mennesker over hele landet:

- I Norge har vi godt over 100 000 medlemmer og støttespillere.
 - Vi har også ca. 1000 aktivister som hjelper oss å spre oppmerksomhet om viktige saker.
 - Vi har et eget kursholder- og foredragskorps, som er ute hos skoler, russen, organisasjoner m.m. landet over.
 - Gjennom våre kontorer i Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim og Tromsø kommer vi tett på folk.
 - Vi har en sterk digital tilstedeværelse, med over 160 000 Facebook-følgere, 115 000 på Instagram, samt solide følgerbaser på Twitter, LinkedIn og TikTok.
- Vi vet med andre ord hvordan vi skal engasjere mennesker i alle aldre, landsdeler og kanaler.

Sammen kan vi gi millioner av mennesker ytringsfriheten tilbake

Takk til dere alle for alle brev og for all støtte. Akkurat nå betyr støtten deres så mye!

Studenten Melike Balkan risikerte fengselsstraff for å feire Pride sammen med sine medstudenter. Paraden fant sted på METU-universitetet i Ankara i 2019, og ble møtt av politi som tok i bruk pepperspray, plastkuler og tåregass.

I 2021 ble Melike frifunnet. Saken hennes var en del av Amnestys Skriv for liv-kampanje, hvor over 445.000 mennesker fra 43 land engasjerte seg.

